

od iskustva vjere kršćanina vjernika) ili „odozgor“ (temelji se na prvim načelima povijesti spasenja: Bog, Trojstvo, Utjelovljenje...). Metodološki kristologija odozdo može imati prvenstvo samo u genetskom i heurističkom redu; u hijerarhijskom, tj. ontološkom i vrijednosnom redu prvenstvo pripada metodi „odozgor“. Ako se zanemari metoda „odozgor“ „poistovjećujući spoznajni red odozdo, koji polazi od osjetnog, sa samim redom stvarnosti, razara se trojstveni temelj identiteta Isusa Krista, njegovo vječno sinovstvo Božje, a njegov odnos prema Ocu i Duhu Svetom ističe se samo na planu povijesnih i soterioloških stvarnosti.“

Središnji put između kristologija odozgor i odozdo i jednakomjerna upotreba hermeneutike izvora i hermeneutike važnosti karakteriziraju katolicitet Bordonijeva djela. Na sažet način to isto kaže i sam pisac: „Potrebno je imati pred očima da je Riječ Božja, Isus Krist, istodobno transcendentna i imanentna u ljudskom iskustvu. Ako dakle kristologija treba razviti vlastiti govor imajući pred očima pitanja i zahtjeve čovjeka uopće i čovjeka koji živi u određenim povijesnim prilikama, s druge strane to ne znači da se ona može svesti na taj zahtjev: Kristova riječ odgovara više nego što čovjek zahtijeva. Ona posjeduje vlastitu izvornost i novost koja se postavlja nasuprot čovjeku i kritički i kao ponuda novosti života, što rađa u čovjeku pitanje i otvaranje nepredvidivih vidika života.“

Ukratko rečeno, pisac se zalaže za *sklad* između vjere i razuma, vjere i povijesti, događaja i njegova značenja, milosti i naravi, objektivne (extra nos) i subjektivne (pro nobis) istine..., ali istodobno i za primat nadnaravnog u navedenom smislu (vjera, milost, objektivni vid Kristove objave...). Rekao bih da su novi oblici života stavljeni na stare temelje tomističkog nauka o spoznaji Boga: o jedinstvu spoznajnog objekta, konaturalnosti i analogiji bića. I tu je pisac vjeran Koncilu (Graviss. educationis n. 10) koji upućuje na (metodološke) stope sv. Tome, Sanctis Thomae Aquinatis „vestigia premendo“ (usp. istoimeni članak V. Bajsicia u „Na rubovima Crkve i civilizacije“, KS, Zagreb, 1972, s. 79s).

Omom prikazu, pod vidom metode, treba dodati upozorenje na obilnu i stručnu literaturu koja služi kao pouzdan vodič u produbljivanju Kristova otajstva, u nastojanjima da što više spoznamo i uz ljubimo osobu Isusa Krista.

Tomislav MRKONJIC

MLAĐEŽ S BOGOM, MOLITVENIK ZA MLAĐE, Đakovo, 1984. Izvornik: Mit Gott. S njemačkog preveo dr Srećko Bošnjak. Za tisak odobrio: Biskupijski ordinarijat Đakovo. Odgovara Ivan Zirdum.

Ovaj molitvenik jest plod rada mladenačkih grupa s nekoliko svećenika. U prvom dijelu knjižica naglašava potrebu: povratiti se Bogu! Poslije toga može slijediti razgovor s Bogom, povezanost s Bogom. U tom je smislu naveden tekst kao pomagalo za valjanu ispovijed, a isto tako samokontrola (ispit savjesti) povezana s tekstovima iz Sv. pisma NZ.

Molitve kao razgovor s Bogom ili život s Bogom povezan s molitvama prije svete mise i poslije svete pričesti. Ovdje se nalazi nekoliko uputa kako da se pripravi i slavi sveta misa. Zatim se nižu: jutarna molitva, molitva kod jela, pa večernja molitva. Sve je kratko, ali kršćanski vrlo odgojno. Zatim slijede molitve naših dana: O sreći, o suvremenosti vjerovanja, o žalostima u svijetu, o stanju osamljenosti, o traženju suradnika na temelju ljubavi, o hrabrosti za apostolat, o vlastitoj zaljubljenosti, o obitelji kod kuće, za roditelje, braću, sestre, prijatelje, o prijateljima koji vjeruju, o dobrim svećenicima ili za dobre svećenike, za one koji gladuju kao i za prezrene, za misije i pomoć zemljama u razvoju, za duh siromaštva, o smrti drugih i vlastitoj smrti, o konačnom smislu života, o vršenju Božje volje, o ljubavi prema Bogu kao i o drugim odnosima čovjeka prema Bogu. Nadalje, poteškoći molitve, ali i o tome kako da čovjek postane svet. O zatajenju – popuštanju u napastima. Za progovorenju Crkvi i osobno zvanje; o odazivu Bogu i zamolbi da Bog svojom milošću uz spremnost čovjeka pomogne da se čovjek održi na visini. Nadalje, o zamolbi upućenoj vlastitom imenjaku, svecu koji bi svojim zagovorom pomogao da mladić ili djevojka budu dobri.

Pod naslovom „Molitve stoljeća“ imamo već više-manje poznate molitve svetaca ili iz Sv. pisma.

Molitve u godini imaju kratke misli preko crkvene godine od došašća do Duhova. Zatim slijede molitve za razmatranje u kojima su uključena i otajstva krunice. Pod naslovom „Glavne molitve Crkve“ imamo Vjerovanje apostolsko, Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu. Napokon slijede prijedlozi za djela ljubavi, a dodatak hrvatskom izdanju sadrži još: Križni put po: Pier, Paris, 1983, pa onda litanije koje su u općoj upotrebi u sv. Crkvi, a k tome i litanije sv. Ivanu Krstitelju. A onda još molitva mladih sv. Antunu, Bernardici, Alojziju i Maloj Tereziji. Ovaj molitvenik uvelike preporučam.

Josip KRIBL